ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին	Կ. Պոլսոյ	հմր.	10 Մճտ.
»	» Գաւառաց	»	12 »
Վեցամս.	» Կ. Պոլսոյ	»	5 »
»	» Գաւառաց	»	6 »
Օտար երկիրներու		»	2 1/2 Լիրա

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի:
Մէկ մի թիւ 40 փարա արժէ:

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ծանրոց ծախքը Խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր-Տնօրէնին պէտք ուղղել, Ղալաթիա Եանովքերեան Ճառաճէօք թիւ 198, Նորս խան, Մասիս գրասենեակը:
Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունիր:
Զգուած նամակ, յօդուած, եւ լուր չեն տրուիր:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՅՈՒՆԻՍ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Պերլին 24 յունիս.

Ընդհանրապէս կարծիք կայ թէ դեսպանախորհուրդն վաղուան նիստին մէջ Թուրքօ-Հելլենական նոր սահմանագիծը պիտի որոշէ:

Բուքրէշ 24 յունիս.

Չէթինեէի անգլիական գործակատար և Շքօտրայի հիւպատոս Պ. Կրին երէկ Շքօտրա վերադարձաւ. Ալպանիացիներն հանդարտելու պաշտօնին մէջ, զոր յանձն առեր էր, ձեռնունայն ելած է: Ալպանիացիք Տուլչինօին Գաբառայի տրուիլն արգիլելու համար ընդդիմութեան կը պատրաստուին. Իրենց ամեն ցեղերը զէնք կ'առնուն:

Լոնտրա 24 յունիս

Օսմ. Փոխ.		10 7/8
Փոխ.	1865	11 7/8
»	1869	11 3/8
»	1871	70 1/2
»	1872	19 1/2
»	1873	11
»	Եգիպտ.	88 7/8
Անգլ. Փոխ.		98 5/8

Փարիզ 24 յունիս

Օսմ. Փոխ.		11, 7 1/2
» Երկաթուղի		33,75
Գաղղ. »	5 0/0	120.06 1/4
» »	3 0/0 Նոր	85,85

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վահան Ցոլութեան էֆէնտի Ցանեան Բ. Դուռն երթեւեկելու համար կառք չունի, կայսերական պալատէն գեղեցիկ կառք մ'և նաև ձի մը պարգեւեց սմա:

— —

Եւրոպական Թուրքիոյ գաւառաց համար պատրաստեալ կանոնագրերը քննելու պաշտօն ունեցող Եւրոպական յանձնախումբն այսօր իւր երրորդ նիստը պիտի ընէ:

Ցիշեալ յանձնախումբն հինգշաբթի աւուր նիստին մէջ յատուկ յանձնախմբի մը կողմէ խմբագրուած և Օսմանեան պատուիրակաց ձեռօք իրեն ներկայացած բարենորոգմանց ծրագրին մինչեւ 100րդ յօդուածը կարդացեր է:

Խտալիոյ և Աւստրիոյ պատուիրակներն հարցուցեր են թէ ծրագրեալ բարենորոգմանք Կ. Պոլսոյ քաղաքին և շրջակայից, ինչպէս նաև Արշիպեղագոսի կղզեաց մէջ ալ պիտի գործադրի՞ն:

Աւստրիոյ պատուիրակը դիտողութիւն ըրեր է նաև թէ ներկայացեալ ծրագիրը Ռումէլիի հինգ գաւառաց համար մի և նոյն է. մինչ որ Պէրլինի դաշնագրին 23. յօդուածին մասնաւոր հակառակ լինելէ զատ, յիշեալ գաւառաց ամփոփութիւններուն և բարուց տարբերութեան պատճառաւ անգործադրելի ալ է:

Յանձնախմբին նախագահ Վսեմ. Սաւաս փաշան՝ այս հարցմանց և դիտողութեանց պատասխաններն յաջորդ նիստին (այսօր) տալ խոստացեր է:

— —

Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Ալպանիական միութիւնն յայտարարեր է որ եթէ կայսերական կառավարութիւն ամենափոքր փորձ մ'ընէ Ալպանիացւոց կամքը բռնադատելու՝ թէ Յունաստանի և թէ Գարատաղի նկատմամբ, Ալպանիացիք անկախութիւն պիտի հրատարակեն և օտար տէրութեան մը պաշտպանութիւնը պիտի խնդրեն:

Նոյն լուրերը կը ծանուցանեն նաև թէ օտարազգի նաւ մը բաւական ռազմամթերք և այլ և այլ մեծութեամբ թնդանօթ հաներ է ի Տիւրացցօ:

— —

Ցոր ախ. Պօսֆօրի խօսքին նայելով, Բ. Դուռը Գարատաղի խնդրոյն վրայ առ դեսպանս ուղղած պատասխանագրին մէջ կ'ընդունի որ Գարատաղի թղթակից տեղերն յանձնելու մասին անկանոնութիւնք տեղի ունեցած են, բայց կը պնդէ թէ այն անկանոնութիւնք չեն որ Գարատաղցւոց արգելք եղած են պարպուած տեղերը գրաւելու:

Այսու ամենայնիւ, Բ. Դուռն 'ի յարգանս մեծ տէրութեանց, կը հաճի վերստին գրաւել յիշեալ տեղերն, և յետոյ տալով 12 ի պայմանագրին համեմատ Գարատաղի յանձնել՝ այս պայմանաւ որ ժամանակ տրուի իրեն Ալպանիացւոց դրդռութիւնն հանդարտելու և իւր յանձն առած պարտականութիւններն առանց արիւնհեղութեան գործադրելու: Անկէց զատ կը խոստանայ՝ երկրին յանձնման աշխատութեն պատճառաւ Գարատաղի բրած ծախքերն, ինչպէս նաև տարիէ մ'է մինչև այսօր Ալպանիացւոց հաւաքած տուրքերուն փոխարէնն հատուցանել Գարատաղի:

— —

Բ. Դուռը՝ կամ մանաւանդ առաջին նախարար Քարէրի-Գարբաթիպաշան՝ քաղաքական և մտաւորական խնդրոց ժամ առաջ լուծումն գտնալիք օգուտներն զգալով, մի կողմէ քաղաքական խնդրոց լուծումը փութացնելու ջանացած ժամանակ, միւս կողմէ տէրութեան հանքային և այլ բնական հարստութիւնները շահագործելու համար խնդրուած արտօնութիւնները նկատողութեան կ'առնու և կը քննէ: Այս տեսակ խնդրոց կամ առաջարկութեանց գլխաւորներէն մին է Լրէյլիի հանքերուն փորձակալութիւնը, զոր Օսմ. Պանքային և Աւանդից ընկերութեան երեսփոխան Պ. Լ. Տըլօ և Պ. Թ. Մէյնիէ ներկայած են՝ ընկերակցութեամբ խումբ մը դրամատերաց, որք յատուկ ընկերութիւն մը պիտի կազմեն, արտօնութեան ամեն երաշխաւորութիւն ընծայելով:

Բ. Դուռն այս առաջարկութեան պարագաները քննելու և փորձակալութեան պայմաններն անյապաղ որոշելու համար յանձնախումբ մը կազմեց ընդ նախագահութեամբ ծովային գործոց նախարար Աէհմէտ Ռատիֆ փաշային, անդամ անուանելով Հասարակային գործոց նախարար Հասան Ֆէհմի էֆէնտին, Առեւտրական գործոց և Երկրագործութեան ատենագրութեան Գալըմճեան Պետրոս էֆէնտին, և Թղթատարութեան նախկին տնօրէն Եաւէր փաշան:

— —

Արևելեան Ռումէլիի երկրական գործոց տնօրէն Մօսիւ Շմիտին հրաժարման վրայ՝ Ալէքօ փաշան Տօքթօր Սթրանսքի անուն անձ մ'առժամանակեայ կերպիւ երկրական գործոց տնօրէն կարգելով հաստատութիւնը խնդրած էր Բ. Դրանէն: Սակայն կըսուի թէ Բ. Դուռը չընդունելով, հրաման ղրկեր է Ալէքօ փաշային որ ուրիշ յարմարագոյն անձ մ'ընտրէ:

— —

Եդիպտոսի նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշան վերստին հեռագրով

խնդիր մատուցած է Բ. Դրան, որպէս զի իւր կանանց Կ. Պոլիս գալու ընծայելու թոյլտուութիւն շնորհուի:

— —

Անցեալներն Պէօյիւքտէրէ երկու ծեր ամուսիններն ապանւոց անբարոյածներն երկուքն ալ ձերբակալուեցան:

Սպանեալ գծրազներուն երկու ժառանգներն՝ Հելլենական Քանսէլէրիայէն իրենց ժառանգութիւնը կը պահանջէին:

Բստ պահանջման օրինաց՝ հարկ էր որոշել թէ նախ ո՞րը մեռած էր թէ կինն, որպէս զի ըստ այնմ ժառանգութիւնը բաշխուէր: Ժառանգներէն մին կը պնդէր թէ այրն առաջ մեռած էր. իսկ միւսն հակառակը կը պնդէր: Քանսէլէրեան հարցուց թէ ինչ՞ն դիակներն երկուքն կամ կնոջն առաջ մեռած լինելը: Այս հարցման տրուած պատասխանները կասկած զարթուցին ատեանին մտաց մէջ, և անմիջապէս երկուքն ալ բանտարկեցան:

— —

Նէօլոգոս Ցօյն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ հինգշաբթի օրն երկու Ցոյն իւսկիւտարէն Չամլըճայի կողմն իրենց այգին գնացած ժամանակ, գինով ձեւացեալ մարդ մը ժամը քանի՞ն լինիլը կը հարցնէ անոնց: Նոքա ալ ակամայ չխոխելով ճանապարհին կը շարունակեն: Սա դիմաց յանկարծ վրայնին յարձակելով մին կը զարնէ կ'սպաննէ, միւսն ալ ծանրապէս կը վիրաւորէ, և ինքը կը փախչի:

— —

Տէյլի Նիւզ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եւրոպական յանձնախմբին Անգլիական պատուիրակ Լորտ Ֆիձ-Մօրիս մասնաւոր հաղածութիւն կը ցուցնէ Արևելեան Ռումէլի և Մակեդոնիոյ արդի վիճակին նկատմամբ վաւերական տեղեկութիւններ առնելու, որք կազմական նոր կանոնագրոց խմբագրութեան համար յոյժ կարեւոր պիտի լինին:

— —

Փարիզի Հիլլինօսէր լրագրոյ խօսքին նայելով, Թուրքիոյ Յունաստանի հետ մինչեւ ցարդ համաձայնել յանձն չառնելուն պատճառաւ՝ տէրութիւնք յոյժ գործն իրենց ձեռքն առած են վերջնական վճիռը տալու, որ առաջուընէ շատ աւելի նպաստաւոր պիտի լինի Յունաստանի: Արդի կարգադրութեամբք Յունաստան բաւական ընդարձակ երկիր մը կ'առնու, որ 200,000 բնակիչ կը պարունակէ, և ասոնց 180,000 ը Ցոյն կամ Յունախօս են: Եթէ մասնաւոր Յունաստանի թագաւորութիւնն առաջին անգամ կազմուած ժամանակ հազիւ կէս միլիոն բնակիչ ունէր, այժմ ձրիաբար ստացած այս առաւելութեան մեծութիւնը կը հասկցուի: Այս նոր յաւելմամբ Յունաստանի երկիրն այժմ երկու միլիոն բնակիչ պիտի ունենայ:

— —

Եաննայի և շրջակայ գաւառաց Ցոյն բնակիչներուն պատուաւոր մասը մայրաքաղաքիս գեսպանատանց բողոքագիր մը ղրկելով՝ Օսմանեան կառավարութիւնն ամբաստանած են թէ՝ Յունաստանի նըկատմամբ Եւրոպիոյ տալիք որոշմանց դէմ Ալպանիացիները գրգռելու համար այլ և այլ ձեռնարկներ կ'ընէ: Կըսեն թէ Ալպանիացի պէյեր կը գրգռեն Եաննա, որք Թուրք

պաշտօնատարաց հետ միանալով մզկիթներուն մէջ ընդդէմ Հելլենաց յայտարարութիւններ կընեն, և գաւառին մէջ Ալպանիացի զօրք կը ցրուեն աւերակեալ առաջակալութիւնը զսպելու համար, իսկ Խրապէտ Եպիրոսի մէջ ապստամբական կարևոր գիրքեր գրաւելու նպատակաւ, որպէս զի Յունաստանի յաւաջխաղացման արգելք դնեն. աւասի յիշեալ բողոքագրին ստորագրողք աղաչագաբար կը խնդրեն տէրութիւններէն, որ շուտափոյթ իրենց օգնութիւն, եթէ չեն ուզեր որ յետոյ արիւնհեղութեամբ գործադրել:

— —

Թայմզ լրագիրն յունիս 18 թուականաւ թերթին մէջ հետեւեալ հատուածը կը հրատարակէ Արմէնիա վերնագրով.

« Պ. Կլատսթօն պատասխան որ Հայոց կողմէ մատուցուած և խմբագրած քանի մ'օր առաջ Թայմզի մէջ « հրատարակուած ուղերձին պատասխանելով՝ շնորհակալութիւն « յայտնեց զոյն ստորագրողաց, և « ապահովցուց զանոնք թէ՝ « ինք « պիտի շարունակէ համակրութիւն « ցուցնել այն կնճռոտ խնդրոյ, որք « իրենց հայրենի երկրին (Արմէնիոյ) « կը վերաբերին: »

— —

Գաղղիոյ երեսփոխանաց ժողովոյ յունիս 17 ի նիստին մէջ, երբոր արտաքին գործոց նախարարութեան պիւտճէին վրայ վիճաբանութիւն կը լինէր, աջակողմեան երեսփոխան մը Պ. Լուի Լը Կրան՝ բանախօսութիւն մ'ընելով հարուածեց Գաղղիական դիւանագիտութիւնն՝ բսելով թէ Թուրքիոյ մէջ կաթոլիկ Հայոց և անախապահանաց կողմէ կը բռնէ Լուսաւորչական Հայոց դէմ: Մեր ընթերցողք կը յիշեն անշուշտ թէ արդէն Գաղղիոյ մամլոյն ագատամիտ մասն ալ այս գաղափարը փաստաբանած է 'ի սկզբանէ անտի:

— —

Քէօլնիշէ Ցայթունկ Գերմանական կարեւոր լրագրոյն Վիեննայի թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ յունիս 17 թուով.

« Տէրութեանց համաձայն ծանուցագրին խօսքերը կը ցուցնեն թէ Թուրքիոյ Եւրոպական որ և է տէրութեան կողմէ ամեն աջակցութիւն կորուսած է: Արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով՝ Դուռն ալ իրաց վիճակն այնպէս կը նկատէ: կէս պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ այդ ծանուցագրին մէջ տէրութեանց խիստ լեզու մը գործածելը դիտմամբ էր: Գաղղիական դեսպան Պ. Թիսօ զայն խմբագրեց, Անգղիա պնդեց որ այդ ծանուցագրին Արմէնիոյ վերաբերեալ մասը կարճ և ազդու լինի, և այնպէս եղաւ. իսկ Ռուսիա Գարատաղի վերաբերեալ մասը խստացուց. Գաղղիա ալ հարկ սեպեց որ վերջին հատուածը խիստ ազդու լինի: »

— —

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՒՀԱՄԸ ՈՍԿԻՈՅ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		11,59
Այս առաւօտ բացուեցաւ		11,38
Կէս օրին		11,37
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	35,25
Թղթադրամ	Օսմ. լիր.	1180
Թրամուէյ	»	350

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

12 Յունիս

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. լիր.	4.20
» Փոխանակութեան	»	3, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	7, 5
Քրէտի Ժէնէրալ	»	3,25
Փոխ. 1863	Ֆր.	—,
» 1865	»	58,
» 1869	»	57,
» 1872	»	19,50
» 1873	»	54,50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

13 Յունիս

Անգլ. լիրա	ղրշ.	110 4
Նաբոլէոն ոսկի	»	87 34
Իմբէրիալ Ռուսի	»	90 16
Ռուսական թղթդրմ.	8 ռուբ.	52 քարէք
Դուրուշ	ղրշ.	31 27
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 2
Հինդով	»	207 10
Վեցնոց	»	126 20
Մէթալիք	»	208 20
Պղինձ	»	560
5 փարանոց	»	260

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրն հինգշաբթի օրն յանակնկալս այցելութիւն ընելով Ռօպէրթեան վարժարանը, մեծ պատուով ընդունուեցաւ վարժարանին տնօրէն Պատուելի Տօքթէօր Վօշպըրնէն և Տեառնէորէն, և մի ժամու չափ տեսակցելէ յետոյ, վարժարանին ուսումնարաններն ու դասարանները պտըտելով՝ ուսումնականութեան և ազգասիրութեան յորդորներ տուաւ աշակերտաց, որք խորին ակնածութեամբ և ուրախութեամբ մտիկ ըրին Ն. Սրբազնութեան ազդու և դեղեցիկ խօսքերն, և զգալի կերպիւ ապաւորեցան:

Ն. Սրբազնութիւնը նախընթաց օրը պատահած ազնուալի դէպքին (Մասիսաբար Ցարութիւնին բաղդանման) վրայ ալ իւր ցաւակցութիւնն յայտնեց Տնօրէնութեան և մխիթարական խօսքեր ըրաւ, զորս շնորհակալութեամբ ընդունեցին:

Ցիշեալ վարժարանի Թուրքերէն լեզուի դասատու Թիրեաքեան Գալուստ պատուելին այն այցելութիւնը մեզ ծանուցանելու համար գրած նամակին մէջ կ'ըսէ թէ Ս. Պատրիարքին այս այցելութիւնն հիացումն և ընդունելին մեծ ուրախութիւն պատճառեր է վարժարանին ուսանողաց, դասատուաց և տեսչաց, որք առաջին անգամ կը տեսնէին Քրիստոնեայ Պատրիարք մը, որ նախապաշարմանց նկատումներն իրաց թողլով, ազատամտաբար այցելութիւն կուտար Բողոքական վարժարանի մը, ուր բազմաթիւ Հայ պատանիք ազատ կրթութիւն կ'առնուն, և ուր իրենց ազգային և կրօնական զգացումները չեն առնորդուիր կամ բռնաբարուիր՝ ինչպէս ճիզուիթեայ վարժարաններուն մէջ:

— —

Նորահաստատ Մանկավարժական արտհին տնօրէնութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ վաղը՝ կիրակի՝ առաւօտեան ժամ 4 ին պիտի բացուի Մանկավարժական արհեստը Մէզպուրեան վարժարանին մէջ ի Գումգաբու, և ուսումնական բանախօսութիւնք պիտի լինին:

Մուտքը ձրի է:

ՎՐԻՊԱԿ

Լրագրոյս հինգշաբթի աւուր թուով հրատարակուած Բանասիրականին անիւրը « Հարցում ի վերայ վարուց և կենաց Վոլնէյի » խորագիրը մի միայն « Հարցում » պէտք է կարդացուի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պէրլինի դեսպանախորհրդին վըրայ հեռագրական լուրերը խիստ ցանուք են, բայց եւ բաղական վերջին լրագրոց մէջ բաւական տեղեկութիւններ կը գտնենք, որոց թըւականը մինչեւ Յունիս 18 կ'երթայ։

Դեսպանախորհուրդն իր առաջին նստին մէջ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարի օգնական Հօհէնլօհէ իշխանը նախագահ ընտրեց, որ շնորհակալութիւն մատուցանելով, Գաղղիոյ եւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներէն Պ. որ Մուլ եւ Ցօքթ. Պուշ իբր քարտուղար ներկայացուց եւ, սանհախօսութիւն մ'ըրաւ, ուր Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ վէճառարկէն 'ի վեր անցի ունեցած յարաբերութիւններն համառօտիւ պատմեց, եւ յայտնեց թէ այն յարաբերութեանց հետեւանքն է առօրագրող վեց՝ տէրութեանց ներկայ միջնորդութիւնըն՝ ըստ 24 յօդուածոյ 1878 Յուլիս 13ի դաշնագրին։ Հօհէնլօհէ իշխանն այս միջնորդութեան փափուկ կերպարանքն ալ նշանակելով՝ ըսեց թէ պէտք է կատարելապէս համաձայն գործել դաշնագրին, որոյ զօրութեամբ գումարուած է դեսպանախորհուրդը։

Դեսպանախորհուրդն անմիջապէս գործի սկսելով, ժամ ու կէսէն նիստը վերջացուց. մանաւանդ խոսակցութիւնք արդէն գործը դիւրացուցած էին, եւ ապարդիւն ժամավաճառութիւն չեղաւ, միաձայն հաւանութեամբ ընդունուեցաւ թէ յանձնաժողովին աղաւաղեալ եւ ուսումնական յանձնախումբն հրաւիրել որ ըստ Ֆ. աւանդութեան վէճառարկին Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ նոր սահման մը գծելով ներկայէ։ Հետեւաբար դեսպանախորհուրդը շաբաթ մը դադար պիտի տայ՝ յանձնախմբին գիծը պատրաստելու համար։

Արդէն վերջին լուրերուն նայելով յանձնախումբը գործի սկսած էր, եւ սահմանագիծն սկզբամբ ընդունելով ներկայելու վրայ էր։ Դեսպանախորհուրդը սահմանագիծը վաւերացնելէ յետոյ, յանձնախումբըն անձամբ Թեսալիա եւ Եպիրոս պիտի երթայ իր գործողութեանց ճշդութիւնն ստուգելու համար։ Դեսպանախորհրդին աշխարհագրայ հրահանգ տրուած է, որպէս զի նոր գիծը ճշդիւ վէճառարկին Ատանտիդութեան համեմատ սահմանէն, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ Քալամաս եւ Սալամբրիա գետերուն բերաններէն կ'սկսի Յոնիական եւ Էգէական ծովերուն եզերաց վրայ. բայց ըստ սրում այս երկու կէտէն ուղիղ գիծ մը քաշել անհնար է՝ մէջ տեղը կեցած լեռներուն, ձորերուն եւ բնական տարբերութեանց պատճառաւ, յանձնախմբին պաշտօնն է ամենէն յարմարաւոր գիծն ընտրել։ Յունաստան Պ. Բանկալէի եւ Պ. Պրոյիլայի միջոցաւ սահմանագիծ մը առաջարկած է, անպաշտօն կերպիւ, որ դէպ 'ի հիւսիս շատ կը յառաջանայ. բայց այս գիծը չափազանց լինելով՝ չ'յուսացուիր որ ընդունուի։ Դեսպանախորհուրդը շատ աշխարհագիրներ ունի, եւ անուանի Գերմանացի Քիէբէրթ աշխարհագիրը նոր եւ ընդարձակ տախտակ մը ներկայած է, որ կրնայ դեսպանախորհրդին գործը մեծապէս դիւրացնել։ Ուրեմն դժուարութիւնը գիծն որոշելու վրայ չէ, այլ գործադրութեան մէջ է։ Ինչպէս արդէն ըսած եմք, կը կարծուի թէ տէրութիւններն իրենց որոշումը Բ. Դրան եւ Յունաստանի հաղորդելով, կարելի է պատշաճն հրաւիրեն նոր գիծը թողլու եւ երկրորդը դոյն գըրաւելու. սակայն հաւանական է որ այն ժամանակ Գարաղայի գործին երկրորդ տպագրութիւնը տեսնուի։ Ալբանիացիք պատրաստ կեցած են, եւ վեհմ. Օսմանեան փաշային, որ ըսել Ալբանիայի մ'է, Եանեայի զաւակ եւ Ալբանական միութեան հիմնադիրներէն մին, արտաքին գործոց նախարարութիւն Եւրոպական թերթերու մէջ Յունաստանի պահանջմանց նպաստաւոր չհամարուիր։ Արդէն Ֆօր տիւ Պօաֆօր իր անցեալ տարի թերթին մէջ կ'ըղգար Բ. Դրան տրամադրութիւնը՝ ծանուցանելով թէ վերջէն արդարոյ արտադրութիւնն արդիւնքցաւ, այսինքն Օսմանեան զօրաց համար պատրաստութեան պէտք կը տեսնուի։ Բիւ օրէն կարելի է ուրեմն կարեւոր դէպքեր ծագելն, եւ երանի թէ աշխարհի խաղաղութիւնը նորէն չվտանգէ Յունաստանի փառասիրութիւնը գոհ ընելու համար։

ԽՈՐԷՆ ՆԱՐ-ՊԷՅ ՍՐԲԱԶԱՆ
ԵՒ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Տես. եւ վերջ տես Թիւ 2645)

Դուք կը համարիք թէ ես "բաղմաթիւ հակառակորդներ եւ թշնամիներ ունիմ,,։ Ոչ այնպէս, . . . Տէր։ Ես մէկու մը միայն հասուցած չեմ որ կարենամ անձնական հակառակորդներ ունենալ, թո'ղ թէ "բաղմաթիւ թշնամիներ,,։ Բայց եթէ կան մարդիկ՝ որ զիս առանց իսկ ճանչնալու կը դատապարտեն, հաւատ ընծայելով նախանձորդաց ոմանց զրպարտութեանցը, ես փորձով գիտեմ որ այնպիսիք եթէ զիս ի մօտոյ ճանչցած են՝ դարձած են ի բարեկամութիւն։ Արխադիբեկ՝ Արդար կոչուելուն համար այնպիսի թշնամիներ ունէր որ բնաւ եւ ոչ իսկ երեսը տեսած ունէին, բայց եւ խոնցեկոյտ վճռով զինք դատապարտել կը փութային։ Պատմութիւնը զիս կը մխիթարէ այս մասին։

Բուն հակառակորդ եւ թշնամի՝ նոքա են որ սահմային պահանջմաններ ունենալով, այսքան գիրքեր յաջողեցան հանել իրենց զուլող լըրագրոց մէջ։ Նոքա ալ բաղմաթիւ չեն, այլ "երկու,,։ Առաջին, Ճափացիի (Հոլանտիոյ Հնդկաստան) մը աղօրինաւոր զաւակներուն խընամակալը, որ դատ բացաւ մեզի դէմ, ի փարիզ Լուսինեան անունը կրելու համար։ Ուլթէյէս ձեռքն ունէր Պատրիարքական յայտարարութիւնը, բայց եւ այնպէս դատը կորսնցուց, եւ դատարանին ծախքը վճարելու դատապարտուեցաւ, ինչպէս որ յայտ է։ Այս Ճափացին այն անձն է, որ Պէտրին 1855ին բանտարկուեցաւ, եւ դուք ազգօգուտ Մասիսիդ մէջ այն միջոցին (1855 Նոյ 40) երկայն յօդուած մը հրատարակած էք վրան, որ կ'սկսի հետեւեալ կերպիւ. "Ժամանակէ մը ի վեր Եւրոպայի մէջ արտառոց բաղդախնդիր մը ելեր, ինքզինք Լեւոն Իշխան Հայաստանի անուանելով, Գաղղիոյ եւ Անգղիոյ լրագիրներն իր վըրայ կ'զբաղեցնէր տեսակ տեսակ անհիմն լուրեր ու կարգէ դուրս յայտարարութիւններ հրատարակելով։ Այս անգամ Եւրոպայէն ելած լըրագրաց մէջ կը կարդամք թէ Բըրուսիոյ Պէրլին մայրաքաղաքին ոստիկանութիւնն այս մարդուն վրայ քննութիւն ընելով առուցեր, հետեւաբար բռած խաբէութեանը համար բանտ դրուեր է։,,

Ցողուածնիդ շարունակելով կը վերջացնէք այսպէս. "Յայտնի կը տեսնուի որ այս առասպելները բարեբաղդաբար չափազանց անճոռնի ըլլալով՝ կարգացողներն ու լսողները ծիծաղեցնելէ զատ ուրիշ արդիւնք չեն կրնար ունենալ. մանաւանդ՝ երբոր Հայոց անունն իրեն խարդախութեան գործիք ընող վերոյիշեալ խաբեբայն ստուգած է Պէտրինի ոստիկանութիւնը, որուն աչալրջութենէն ազգովին շնորհակալ ըլլալու պարտաւոր եմք։,,

Պ. Տիւլօրիէ հանրածանօթ հայագէտը՝ որ անձամբ ճանչցած էր այն անձը, 1879ին տետրակ մը հըրատարակեց [illegible], ուրոյ մէջ պատմութիւն եւ պաշտօնական տեղեկագիրք ի ձեռին՝ հաստատեց աներկբայելի կերպիւ որ այդ անձը բնաւ երբեք Լուսինեան չկրնար ըլլալ, հետեւաբար եւ ոչ իսկ իր որդիքը, զոր ունեցած է Միրանցի լուսաւորեալ կնկան մը հետ ամուսնացող աղօրինաւոր կերպով։ Այդ տետրակը յղած եմ ձեզ, ինչպէս նաեւ Պատրիարքարանին, որ մեր հակառակորդն ինչ ըլլալը կարենաք խմանալ ստուգապէս։

Մեր միւս սահմային հակառակորդը՝ ձեր յիշած Պ. Շարլ Ռուսսոյկին փարժարեան է, որ այժմեան դանուոր կը ճանչցուի ի Պոլիս։ Նա կը պնդէ որ ինք թէ եւ Ռուս ծնած է, բայց Քիօսչի Լուսինեան զերդաստանի մը վերջին ներկայացուցիչըն անորդի ըլլալով՝ զինքը որդեգրեր է, եւ Լուսինեան անունն իրեն ընծայեր է։ Ուրեմն՝ ըստ իր իսկ խոստովանութեան՝ ինք որդեգրութեան մը շնորհիւ կը կրէ եղեր այդ մականունը։

Սակայն մեր սահմը բուն իսկ Կիպրոսի Լուսինեան արքայական ցեղին շառաւիղութիւնն է, ինչպէս մեր սահմային մագաղաթները կը հաստատեն. նոքա կը պահուին մեր դերդաստանի գլուխն եղող Լուի իշխանին մօտ, զոր Նիկողայոս Ա. ինքնակալն Ռուսաց ճանչցած է իր կայսերական ստորագրութեամբ ի 1830, իբրեւ "իշխան Լուսինեան եւ սերունդ Թագաւորացն Կիպրոսի, Երուսաղէմի եւ Հայաստանի,,։

Այսպիսի կայսերական փառաւոր վկայութեան մը առջեւ ի՞նչ կարեւորութիւն ունին լրագրաց ոմանց շողփափկութիւնները մեզի դէմ։ Ո՞վ չգիտեր թէ խմբագիրներ կան, որ երբ թշնամութեան թոյնին մէջ՝ կամ երբ ոսկեայ պարկին մէջ կը թաթխեն իրենց գրիչը, ամենայն աչխուժիւ կը ջանան սեւը ճերմակ ցուցնել, եւ ճերմակը սեւ։ Բայց միթէ իրենց գրութիւնք իրաց բնութիւնը կրնա՞ն փոխել։ Ոչ բնա՛ւ։ Ճերմակը ճերմակ է միշտ, եւ սեւը սեւ։

Այո՛, առատ փաստաբանութիւնը մեծ դեր խաղաց լրագրութեան մէջ մեզի դէմ։ Օրինակ մը միայն տամ ձեզ առ այդ համոզելու համար։ Պուքրէշթի լրագրի մը "300 փրանք ղրկուած էր ի Պոլսոյ որ Պատրիարքարանի երեւելի Ցայտարարութիւնը հրատարակէ,,։ Ահա լրագրաց ժանդոտ զրպարտութեանց սանձողն բանալին։

Սակայն ի պատիւ մամլոյն պէտք է ըսեմ որ գտնուեցան եւ բազմաթիւ Հայ եւ օտար լուրջ լրագիրք որ ամենայն անկողմնակալութեամբ փարատեցին սոյն խնդրոյն մէջ, եւ մեր պաշտպանութիւնն ըրին, երբ մեր սահմային վաւերագիրներն անձամբ տեսան, եւ մեր իրաւանց հաստատութեանը վրայ լիուլի կերպով համոզուեցան։ Օրինակի համար միայն յիշեմ Ֆիկարօյի պէս ամենազօրաւոր լրագիր մը, որ ծանօթ է հասարակաց։ Նոյնպէս Թայմզ, Տէյլի Նիւս, Կոլոս, Փրէս, Փաթրի, Վոլթէր, Կազէթ Իւնիվէրսէլ տէ Ալմանդ, Լա Վի Մօտէրն, Ալպրիքէն Ռէճիսթըր, Տի Փարիզէն, Նորուէյ Մէրքըրի, Ռումանիոյ պաշտօնական լրագիրը Լա Փրէսս. եւ եւ։

Եղան եւ լրագիրք, ինչպէս Ժիլ Պլաս, Նասիօնալ, եւ. որ թէ եւ մեզի դէմ գրեցին, բայց այժմ որ մեր վաւերագիրները տեսան, քըննեցին եւ վերահաստ եղան ճշմարտութեան, ցաւ յայտնեցին իրենց խաբուած ըլլալուն, եւ խոստացան իրենց օժանդակութիւնը շնորհել մեզ պարտ հետեւ։ Ամենէն տարակուսն չունիմք որ եթէ եւ միւս լրագիրք, — բաց ի Անգղիականներէն՝ որ բնականաբար մեր ոխերիմ թշնամիքն են, — տեսնեն մեր սահմային վաւերագիրները, պիտի համոզուին մեր իրաւանց անտարակուսելի լինելուն, եւ ճշմարտութեան կողմը պիտի անցնին, իրենց անկողմնակալ պաշտօնակցացը պէս։ Ժամանակը ճշմարտութեան բարեկամն է եւ օգնական։

Դուք եւ ուրիշ բարեկամներ դարմանք կը յայտնէք որ ես չկրնայ հըրատարակն իշխել յեւրոպա, եւ անձնական պատիւս պահանջել թշնամի լրագրաց հրատարակած անհաւատալի ստութեանց եւ զըրպարտութեանց դէմ։ Սակայն ես կ'ըսեմ. Ցանկի մը պաշտպանութիւնը՝ իր վաւերագրոյը մէջ է. իմ սահմիս վաւերագիրներն անժխտելի են. ուրեմն պէտք չունիմ ես զանոնք պաշտպանել։ Նոյն զօրութիւնը իրենց վաւերականութեանը մէջն է։

Սակայն խնդիրն անձնական պատւոյս շրջանակէն դուրս ելած է։ Հայաստանեայց եկեղեցւոյն պաշտօնէայն է որ կը հալածուի, եւ իր հետ՝ Հայաստանեայց եկեղեցին։ Ինչպէս ինձ եղեալ բոլոր պատիւքն եւ փառաւորութիւնք Հայաստանեայց եկեղեցւոյն կը վերաբերէին, նոյնպէս եւ այժմու անարգանքն եւ անպատւութիւնք։ Կարելի՞ է ուրանալ զայդ։

Արդ, երբ Ազգին բարձրաստիճան ճանչցուած մէկ եկեղեցականն այնքան չարաչար անգթութեամբ կը զրպարտուի.

Երբ նորա չէ՛ թէ միայն անձնական արժանիքը, տաղանդն ու աշխատութիւնները կ'ուրացուին, այլ նոյն իսկ եկեղեցւոյ մէջ ունեցած "Սրբեպիսկոպոսական տիտղոսը,,, զոր 1873էն ի վեր ընդունած է նա ի վեհափառ Հայրապետէն ամենայն Հայոց, իբրեւ ի փոխարէն իր անձնանուէր ծառայութեանցն առ Ազգն եւ Եկեղեցին։

Երբ կ'ուրանան նորա ազգին մէջ ունեցած պաշտօնները, եւ սուտ կը հանեն կրօնական ժողովոյ փարած առենապետութիւնը, եւ այլ ազգային պաշտօնները։

Երբ զինքը կ'անուանեն խարդախ, խաբեբայ, փառամոլ, եւ եւ։

Երբ վերջապէս կը ժխտեն մինչեւ անգամ անուանել զնա Սրբազա՛ն . . .

Միթէ նա՞ պէտք է պատասխանէ։ Նա՞ պէտք է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բարձրաստիճան պաշտօնէի մը պատիւը պահանջէ։ Նա՞ պէտք է եկեղեցւոյ ստուգութիւնը վկայէ։ Նա՞ պէտք է ըմբռնէ իր անդրանիկական թշնամիները, հակինելով թէ ո՛վ որ Հայաստանեայց ուղղափառ եկեղեցւոյ գլուխը կը վերոդուանայ, "Սըրացող,, զնա կոչելը՝ նոյն իսկ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դէմ անհանդուրժելի թշնամանք ընել է։

Եւ այս ամենայն կը գրուին, կը հրատարակուին նոյն իսկ Պատրիարքարանին աչքին առջեւ։ Կը կարդայ, կը տեսնէ այդ Պատրիարքարանը, եւ բա՜րէ, նա լո՜ւռ կը կենայ . . . ։

Այսպիսի ծանր զրպարտութեանց եւ յարձակմանց առջեւ, Պատրիարքարանի լռութիւնը՝ ո՞չ ապաքէն ազգային եկեղեցւոյն եւ ազգային կըրօնքին դատապարտութիւնն է, յայս օտարաց. . . . "Որ լռէ՛ հաւանի,, կըսէ փիլիսոփայն։

Այն Պատրիարքարանն որ զիս ներկայացոյց Եւրոպիոյ դաշնիճներուն պաշտօնական գիրերով իբրեւ "Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բարձրաստիճան եւ նշանաւորագոյն եկեղեցականներէն մին,,, ի՞նչ կը մըտածէ երբ իր վկայութիւնը բոլորովին սուտ կը հանեն թշնամի լըրագիրք։ Մանաւանդ թէ ինչ կը մտածէին Եւրոպական դաշնիճք՝ երբ կը տեսնեն որ Հայոց Պատրիարքարանը իրենց քով նուիրակ մը ղրկած էր լի գովութեամբ, յետոյ ինքն իսկ հարուածեց պաշտօնական Ցայտարարութեամբ՝ իր նուիրակը։ Եւ երբ նա այնքան բամբասուեցաւ եւ հալածուեցաւ յանիրաւի, Պատրիարքարանը լուռ կեցաւ՝ չմտածելով որ առաքեալի մը արուած թշնամանքը՝ առաքողին առաւել թշնամանք է։ Հապա ի՞նչ ըսելու է երբ առաքողն ինքն է որ իր նուիրակը կը հալածէ՝ մինչ նա դեռ պաշտաման մէջն է . . . "Ասիական դիւանագիտութեան խորախորհուրդ մի գաղտնիքն է այս, զոր չկրնար դիւրաւ ըմբռնել Եւրոպական դիւանագիտութիւնը,, . . . ։ Այսպէս ըսաւ ինձ արտաքին գործոց նախարար մը, այդ Պատրիարքական Ցայտարարութեան վրայ խօսելով, երբ կը ջանայի ես արդարացնել զայն։

Այն Պատրիարքարանն՝ որ կասանդուղալեճն մեկնելէս վերջ՝ երբ կարդաց լրագրի մ'անվաւեր երկտողը՝ որ ինձ քաղաքագիտական պաշտօն մը յանձնուած կը ցուցընէր, եւ զիս Լուսինեան իշխան կ'անուանէր, իսկոյն աճապարեց հերքել զայն "պաշտօնապէս բոլոր լրագրաց մէջ,,, արդարութի՞ւն է որ լռէ, երբ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բազմամեայ անձնանուէր պաշտօնէեայն այս աստիճան անխղճութեամբ կը հալածուի, եւ մինչեւ անգամ իրրեւ "Սըրացող,, կը նախատուի աշխարհի առջեւ։

Բայց ի՞նչ արդարութիւն սպասեմ ես անոնցմէ, որ տարիով առաջ (1878 Նոյեմբեր 23/11) իմ Լուսինեան ըլլալս վաւերագիրներս տեսան ու կարդացին, եւ չհամարձակեցան դայնս կեղծ կամ անվաւեր ըսել՝ ո՛չ իմ երեսիս եւ ոչ հրապարակաւ։ Հապա թէ հեռացայ 'ի Պոլսոյ, եւ կաշխատէի անձնուիրաբար յօգուտ եկեղեցւոյ եւ ազգին, անտանելի ձեռուան մը դժնդակութիւնը եւ յոդնութիւնս եւ հիւանդութիւնս առ ոչինչ համարելով, եւ ահա Պատրիարքարանը կը փութայ իմ ետեւէս հրատարակել այն հըռչակաւոր Ցայտարարութիւնը, որ դուռ բացաւ հակառակորդաց քաջալերել զինքս եւ զօրացուց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ պաշտօնէին դէմ։

Ի՞նչ կ'ուզէք որ պատասխանեմ ես օտարաց, մինչ նոքա՝ ձեռքերնին լուանալով Պիղատոսին հետ՝ կը պատասխանեն. "Ազգ քո եւ քահանայապետ մատնեցին զքեզ,, . . . ։

Խմբագրապետ Տէր, յանուն ճըշմարտութեան, որոյ ես պաշտօնեայ, կը խնդրեմ որ հաճիք հըրատարակել զայս իմ ցաւագին գըրութիւն, յոր վերջապէս հարկադրեցայ Մասիսիդ հրաւիրմամբ, յանդգնութիւն մատոյ բարեւէր հասարակութեան։

Խորէն Արքեպիսկոպոս
Նար—Պէյ Լուսինեան

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

Կարկուտ — Անցեալ ապրիլ 25ին ըստ Ն. Տ. կիրակի օր մը Գաղղիոյ հարաւային արեւմտեան Սառրին Ալպեաց եւ Իզէրի գաւառներուն վրայէն մինչեւ երեկոյ գորշագոյն ամպեր կ'անցնէին։ Ամպերը անցնելէն անմիջապէս վերջը առատ ձիւն մը սկսաւ տեղալ, բայց ի՞նչ ձիւն, ոչ թէ սպիտակագոյն, այլ աղիւսագոյն կարմիր։ Ձեան առատութիւնն այնչափ էր, որ բոլոր շրջակայ լերինք մինչեւ 2–3000 մէթրը բարձրութեամբ աղիւսագոյն ներկուեցան, անկէ վերի մասերնին դարձեալ բոլորովին սպիտակագոյն ձիւնապատ մնալով։ Գաւառին բնակչաց մին սոյն ձիւնէն կտոր մը ժողվելով հալեցուցեր եւ սրուակով մը Մ. Տօպրէ ուսումնական հանքաբանին ղրկեր է։ Եղած քննութիւնէն ստուգուեր է որ ձեան կարմրութիւն տուող նիւթն է կըրային փոշի մը՝ «Միքայի եւ Ֆելսփաթի» (տեսակ մը քարեր) մասնիկներով խառն։

Ձեան սոյն բաղկացութիւնը կը ցուցնէ որ այս կարմիր փոշին երկրէս դուրս ուրիշ մարմնէ մը եկած չէ. դարձեալ կը հասկցուի որ այլ եւ այլ ժամանակ 'ի Նորվէկիա եւ Կիլիմանա տեղացած մասրի անձրեւներուն նման հրաբխային արդիւնք ալ չէ. նոյնպէս Ափրիկէի անապատներէն եկած աւազ ալ չէ։

Հետեւաբար առայժմ տարակ չըգիտցուիր թէ հազմը ո՛ւսկից առեր վերուցեր է սոյն փոշին որ ձեան հետ խառնուելով կարմրութիւն առեր է անոր։ Միայն սա յայտնի է որ 1846ին դարձեալ նոյն գաւառաց մէջ եւ 1863ին Գաղղիոյ միւսրիշ հարաւային գաւառին մէջ ալ կարմիր ձիւն տեղացած է. միայն թէ այն ատեն այս բանս սասակ փաթթութիւն մը վերջ տեղի ունեցած էր։

Մնաց որ այս տեսակ արտաքոյ կարգի օդերեւոյթք աշխարհի ամեն կողմը եւ ամեն ատեն մերթ ընդ մերթ պատահած են. մեր Հայոց պատմութեան մէջ ալ կան յիշուած հին ատեն «արեան անձրեւ-

նէրս և այլ այսպիսի տարօրինակ օդերևոյթ.ք, որ.ք հին՝ատենի ժողովուրդները սաստիկ կ'ահաբեկէին իբր երկնաւոր պատուհաս և դժնդակ աղէտից. այժմ միայն գիտնոց հետաքրքրութեան առարկայ կըլլան :

Բնապատմական. — Միացեալ Նահանգաց Քալիֆորնիա նահանգին մէջ տեսակ մը խոշոր մրջիւն կայ, որ արտօրէից մէջ սոսկալի աւերած կընէ, վասն զի անխտիր ամեն տեսակ տերևներ և բոյսեր կը փրցնէ և կտանաւ կը տանի :

Անգղիոյ հիւպատոս Պ. Հաւայթ հետաքրքիր եղեր է որ իմանայ թէ այս մրջիւնները բոյներնին տարած այնքան տերևներն ու ցօղուններն ինչ կընեն : Երկար զննութեամբ.ք տուգեր է որ մրջիւնք նոյն տերևները իրարու վրայ տարածելով հաւկիթնին վրան կը դնեն, և տերևոյ խմորմանէն յառաջ եկած ջերմութեամբ հաւկիթները կը բացուին :

Մրջիւնք այն տերևները չեն ուտեր. իրենց փոքր ձագերն ալ մեծ խնամքով ընտրուած բուսական նիւթերով կը սնուցանեն : Հաւկիթները բացուելէն ետև, մրջիւններն այն տերևները և բոլոր փտած բուսեղէն մնացորդները կը վերցնեն և բոյներնէն հեռու տանելով կը չեղջակուտեն :

Շատ ջանքեր եղած են այս աղտաբեր կենդանւոյն ճեռն անհետ ընելու, որ սաստիկ բազմածին է. բայց այն տեղուանք՝ ուր բոյներնին անտառաանկից և կամ անմշակ արտերու վրայ կը գտնուին, ամեն ջանք անօգուտ եղած է :

Պ. Հաւայթ կ'ըսէ թէ ինք ազդու դեղ մը գտեր է զոր խափշիկ մը սորվեցուցեր է իրեն. երբ արտի մը վրայ այս մրջնոց խումբ մը յարձակի, անմիջապէս նոյն տեսակ մրջնոց տարբեր բոյնէ մը մնացորդ տերևներու կտորուանք ժողվելու և մրջնոց անցած ճամբուն վրայ տարածելու է : Զարմանալի արդիւնք կունենայ : Մրջիւնք կարծես աչքերնին կը գոցեն(?), անմիջապէս բեռներնին կը ձգեն, և կարծես բոլորը խօսք մէկ ըրած՝ իրենց աւարառու բանակները կոկոն(?) արագութեամբ ի փախուստ կու ճամբեն մինչև իրենց բոյնը :

Ցիշեալ տերևոց ամենափոքր մի քանակը կ'օգնէ. կայլեն մը տերևը կրնայ տարածել տեղ կրնայ պահպանել : Լոնտրայի Զօօլօճիքալ Սօսայթիի հանդիսին մէջ, ուր կը քաղենք այս տեղեկութիւնքը, Պ. Հաւայթ կը հաստատէ թէ այս միջոցն ամեն անգամ յաջողած է :

Ներբողական. — Միացեալ-Նահանգաց Քենթըքիի նահանգին մէջ ամենակարևոր երկրաբանական գիւտ մ'եղած է այս օրերս, այն է մամմութներու* նոր քարայրի մ'այ գիւտը՝ Հոփքինզվիլ քաղաքին մօտ :

Ցայտնի է թէ Մամմութներու հռչակաւոր քարայրը, որ մինչև ցայժմ գտնուածն էր իր տեսակին մէջ, Քենթըքիի հարաւային կողմը կ'իյնայ : Այս անձաւս տեսակ մ'ըստորերկրեայ անհուն բնական նկուղ մ'է, որոյ մէջ մինչև 22 հազարամեթր տեղ գնացող եղած է՝ մինչև Ապառաժուտ լեռներէն ալ անդին :

Նոր գտնուած անձաւը Լէփիտօտէնտրոն ըսուած երկրաբանական դարուց տեսակ մը վիթխարի բոյսերու և ամեն տեսակ ցարասեաց բրածոյ անտառ մը կը պարունակէ, որք խիտ անտեսեալ և իրենց բնական դիրքին մէջ պահպանուած են : Լէփիտօտէնտրոնք 40 ոտք բարձրութիւն ունին և հաւի բարոյ սիւնակներ կը կազմեն նման ֆինկալի այրին սիւնակներուն : Բոյսերուն կեղևը փայլուն կպրային ածուխ դարձած է, իսկ ներքին մասերնին կակուղ վանաքարի կոյճում մ'է :

Արմատներն ածխոյ խաւին լաւ մը կպած են : Նոյնպէս կը գտնուին

* Մամմութը նախապատմական դարուց աժդահի փղանման կենդանի մ'է, որոյ ճերը կորուսեալ է այժմ, ոսկորները միայն կը գտնուին հոյն մը(?) հոս հոն երկրի մէջ :

թափանցիկ պտկաքարեր և չըլթաքարեր և ուրիշ երկրաբանական կարևորութիւն ունեցող նիւթեր : Այս քարայրս, որ անծանօթ էր ցարդ, այս կերպով կարծես տեսակ մը բացուած գիրք կը կազմէ, յորում հետաքրքիր ուսումնականն ածխային դարաշրջանին զարմանալի իրողութիւններէն շատին բացատրութիւնը կրնայ գտնել և կարդալ : Խեցեմորթ.ք և ջրային մնացորդ.ք բազմաթիւ են անդ, նմանապէս նախաջրհեղեղեան կենդանեաց մնացորդներ ալ գտնուեր են այս անձաւին մէջ : Ն. Ճ.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՎՕԼՆԷՅ

ԱՒԵՐԱԿՔ

ԿԱՄ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ(*)

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆՆ

Այլ սակայն մի ձայն ղօղանջ հաւաքեալ(?) ... Այլ սակայն մի ձայն ղօղկաւ իմ ականջիս, չոր ու երերուն դարերուս վրայ մի ծածանող շըրջագեստի և յամրաքայլ ընթացից ձայնին համանման : Անհանգիստ վիճակի մէջ իմ վերարկուս վեր առի, և գողունի կերպիւ յամեն կողմ մի ակնարկ ձգելով՝ յանկարծ յիմ ձախակողմ՝ լուսնին պայծառ ու մթին խառնուրդին մէջ, մի մերձակայ տաճարի սեանց և աւերակաց միջև՝ կարծես մի անթիւ տատով պատատեալ մի սպիտակագոյն ուրուական երևցաւ ինձ, դերեզմանացմէ դուրս ելնող ուրուականաց նկարուն պէս, զոր տեսնելով սարսափեցայ մնացի, և մինչդեռ զարհուրանօք յուզեալ՝ խառնակեալ և կամ նոյն առարկային ինչ լինելն հասկնալու կը փորձէի, մի խորին ձայնի ծանր խօսուածքն այս ճառը լսել տուին ինձ .

«Մինչև ե՞րբ մարդիկ զերկինս պիտի ձանձրացնեն մի անիրաւ գանգատի : Մինչև ե՞րբ մարդն իւր չարեաց պատճառը պիտի ամբաստանէ այսպէս ունայն վայնասնօք. իւր աչքին հանապազ փակեալ պիտի մնան առ լոյսն, և իւր սիրտն ճշմարտութեան և խրատուց անհպական(?) : Այն լուսաւոր ճշմարտութիւնն առ իւր կը ներկայի ամենուստ, և զայն չտեսնէ՛ երբէք. խրատուց ձայնն իւր ականջին կը զարնէ ; և զայն չլսէ՛ լինաւ :

Անիրաւ մարդ՝ եթէ կրնաս մի վայրկեան դադրեցնել այն պատրանքըն որ.ք քո միտքդ կը կախարդեն, եթէ քո սիրտդ կարող է հասկնալու լաւ դատողութեան լեզուն, հարցո՛ւ այն աւերակաց, կարդա՛ այն դասերն զորս կը ներկայեն նոքա առ քեզ . . . : Եւ դո՛ւք, քանի այլ և այլ դարուց վկայք, սո՛ւրբ տաճարք, ականատեսը գերեզմանք, երբեմն փառաւոր շէնքաղաք, երևեցէ՛ք նոյն իսկ բնութեան նպատակաւ : Եկէ՛ք մի լուրջ լռութեան դատարանին առջև 'ի վկայութիւն մի անիրաւ ամբաստանութեան դէմ. եկէ՛ք 'ի ջըրումն մի սուտ իմաստութեան և կամ մի կեղծ բարեպաշտութեան ճամարտակութեանց, և զերկիր ու զերկինս զրպարտող մարդէն վրէժ առէ՛ք :

«Ի՞նչ է այն կոյր բաղդն, որ առանց կանոնի և առանց օրինաց՝ մահկանացուաց ճակատագրին հետ կը խաղայ : Ի՞նչ է այն անիրաւ հարկն, որ խառնէ և կամ յիմար գործոց արդիւնքն համանգամայն կը խառնակէ : Ի՞նչ են արդեօք այն երկնային նզովք այն նահանգաց նկատմամբ . և ի՞նչ են այն Աստուածային անէծքն, որ.ք այն դաշտաց լքումն ընդ միշտ կերկարեն : Ըսէ՛ք, անցեալ ժամանակաց յիշատակարա՛նք, արդեօք երկինք իւր օրէնքն ու երկիրն իւր ընթացքը փոխա՞ծ են . արևն այլ ևս կը զըլանա՞յ իւր ջերմութիւնն աշխարհիս . և ծովք իւրեանց մէգերը չը

(*) Տես թիւ 2645 :

բարձրացնե՞ն բնաւ : Անձրևք և ցօղ.ք օդին մէջ անշարժ ու անդորդ կեցա՞ծ են : Լերինք իւրեանց աղբիւրները չթողո՞ւն . առու.ք չորցած և ատնի.ք սերմէ ու պտուղէ ամլացա՞ծ են : Պատասխանեցէ՛ք, սուտ ու անիրաւ ազինքդ . Միթէ Աստուած խանգարա՞ծ է այն նախնոյին և հաստատուն կարգադրութիւնքն, որ.ք նոյն ինքն իւրմէ առաժմանեալ են բնութեան : Միթէ երկինք զլացա՞ծ է երկրիս, և երկիրս իւր բնակչաց այն բարիքը զորս երբեմն կը շնորհէին : Եթէ ոչ մի իր փոփոխուած չէ արարչագործութեան մէջ, եթէ միևնոյն միջոց.ք որ.ք գոյացած էին, կան և կը մնան տակաւին, ինչո՞ւ ուրեմն ներկայ սերունդ.ք չլինին ինչ որ էին անցեալ սերունդ.ք : Ո՛հ, սուտ բամբասանէ.ք ճակատագրին ու Նախախնամութիւնը, սխալմամբ Ձեր չարեաց պատճառն երկնիցմէ կը մակաբերէ.ք : Ըսէ՛.ք, ագա՛հ.քդ ամբարիշտ և կեղծաւոր . եթէ այն վայր.ք աւերեալ են, և ճոխ դաշտա.ք ամայացեալ, միթէ Աստուա՞ծ է պատճառ բոլոր այն աւերակութեանց . միթէ իւր ձե՞ռ.քն այս պատերը քայքայած, այս տաճարից բոլոր հիմերը փորած, և այն սիւները խորտակած է, ապա թէ ոչ մարդոյս ձեռ.քը : Միթէ Աստուծոյ բազուկն այս երկրիս մէջ երկաթ, և դաշտին մէջ հուր բերած, ժողովուրդն սպանած, բոլոր հունձ.քը այրած և ծառերն ու մշակութիւններն աւերա՞ծ է, ապա թէ ոչ մարդոյս բազուկն : Եւ երբ հնձոց աւերումէն հաւկ յետոյ սով հասաւ, միթէ Աստուծոյ վրէ՞ժն էր նորա առիթ, ապա թէ ոչ՝ մարդոյս անմիտ մոլեգնութիւնն : Ցորժամ մարդիկ սովին ժամանակ՝ անմաքուր կերակրօ.ք սընանելով՝ ժանտախտն խեղդին վրայ հասաւ, միթէ Աստուծո՞յ բարկութիւնն էր զայն առաքող, ապա թէ ոչ՝ մարդոյս անխոհեմութիւնն : Երբ պատերազմք, սովն ու ժանտախտն արգարածոյ մեծ ջարդ տալով բոլոր երկիրն ամայացաւ, միթէ Աստուա՞ծ էր զայն պատճառող . և միթէ իւր ագահութի՞ւնն է հողագործը կեղեքող, արդատուոր դաշտերն աւրող և գիւղերն ապաստակող, ապա թէ ոչ՝ կառավարչաց ագահութիւնը : Միթէ իւր փառամոլութի՞ւնն է պատերազմներ յարուցանող, ապա թէ ոչ՝ թագաւորաց և իշխանաց փառամոլութիւնը : Միթէ իւր չհաւատարմութի՞ւնն է գերդաստաններն հարստահարող, ապա թէ ոչ՝ օրինաց գործադրողաց չհաւատարմութիւնը : Վերջապէս բոլոր ասքա իւր կամահաճո թի՞ւն.ք են, որ.ք հոգար ձեռակերպօ.ք անհատներն ու ժողովուրդները կը չարչարեն, ապա թէ ոչ՝ արարածոց կամահաճութիւն.ք : Եւ եթէ իւրեանց չարեաց և տառապանաց դարմանն չգտնեն, միթէ փայտե՞լ է Աստուծոյ մեղադիր լինել, ապա թէ ոչ՝ իւրեանց ադիտութեան : Դադրեցէ՛ք ուրեմն, ո՛ մահկանացու.ք, Ձեր ճակատագիրը բաղդն և կամ Աստուածային Նախախնամութիւնն ամբաստանելէ : Եթէ Աստուած բարի է, միթէ մեր տանջանաց հեղինա՞կ կը լինի : Եթէ արդար է, Ձեր յանցանաց կը գործակի՞ց : Ո՛չ, ոչ, քաւ լիցի . մարդուցմէ մնչա դանդաղա բարձրել այն չարի.ք ճակատագրէն չէ երբէ.ք, և ոչ իսկ իւրեանց մոլար դատողութիւնն Աստուծմէ չէ բխած : Նոյնպէս և իւրեանց՝ աղէտից սկզբնաւորն՝ երկնիցմէ չէ, ոչ երբէ.ք, այլ իւր մօտն է երկրիս վրայ, իւր սրտին մէջ կը կրէ զայն :

Դու կը մեղմաս և կըսես թէ ի՞նչու անկրօն ժողովուրդ.ք երկնից և երկրիս բարիքը վայելեցին, և ի՞նչու սրբակրօն ազին.ք ամբարիշտ ժողովրդոցմէ նուազ բաղդաւոր են . խաբա՛րըկեալ մարդ, ո՞ւր է ուրեմն հակասութիւնն որ զքեզ կը գայթակղեցնէ և ո՞ւր է այն առեղծուածը զոր դու երկնից արդարութեան մէջ կը մակաբերես : Նոյն իսկ առ քեզ կը յանձնեմ շընորհաց և պատժոց, պատճառաց

և արդեանց կշիռն, ըսէ՛ . երբ այն անկրօն.ք երկնից և երկրիս օրինաց կը հետևէին, երբ եղանակաց կարգին և աստեղաց ընթացից նկատմամբ հանճարեղ երկիր կը յօրինէին, միթէ Աստուած նոցա խաչմութիւնը խարելու համար աշխարհիս հաւասարակշռութիւնը կը խանգարէ՞ր . յորժամ նոքա իւրեանց ձեռօ.ք այն դաշտերը կը խընամէին քրտնաթոր, յայնժամ նա անձրևներն ու առատաբեր ցօղերը դադրեցնելով՝ փուշեր կը բուսցնէ՞ր անդ անօր : Երբ այն երաշտ երկիրն արդիւնաւորելու համար՝ նոքա իւրեանց ճարտարութեամբ ջրմուղներ կը շինէին, ջրանցներ կը փորէին, և հեռաւոր անապատից մէջէն ջուրեր կը բերէին, միթէ յայնժամ նա՝ լերանց աղբիւրները կը ցամքեցնէ՞ր, աշխատութեամբ յառաջ եկած բոլոր հունձ.քն և ժողովրդոցմէ անդորրութեամբ բընակեալ գիւղակները կ'աւերէ՞ր, նոյնպէս և աշխատանօ.ք դեղեցկացեալ քաղաքները կը կործանէ՞ր . միով բանիւ՝ մարդոյս խմաստութեամբ հաստատեալ բոլոր կարգն ու կանոնը կը խանգարէ՞ր : Ի՞նչ է ուրեմն այդ անկրօնութիւնն, որ խոհեմաբար կայսրութիւններ հիմնած և քաջաբար պաշտպանած ու արդարութեամբ ամրացուցած է զայն, բարգաւաճ քաղաքներ ծաղկեցուցած, խորին նաւահանգիստներ փորած, ճահճուտներ ցամքեցուցած, ծովերը նաւօ.ք և երկիրը բնակչօ.ք լցուցած, և յօրինիչ ոգւոյ նման՝ աշխարհիս վրայ շարժում և կեանք ծաւալած է : Թէև նոքա անկրօն էին, բայց ճշմարիտ հաւատացեալ.ք ի՞նչ կընեն : Աստուած, որ օդը թաչնօ.ք, երկիրը կենդանեօ.ք և ծովը ձկնօ.ք լցուցած և բարեխնամ բնութեան կենդանութիւն շնորհած է, միթէ աւերակաց և գերեզմանաց Աստուա՞ծ է : Միթէ մարդկութեան համար աւերո՞ւմ և գեհագործութեան համար հրդե՞հ կը կամի : Միթէ երկրի փոխարէն հեծեծա՞նք, հաւատացելոց նկատմամբ մարդատարութի՞ւն և փոխանակ տաճարաց՝ մի անայի և աւերեալ աշխարհ կը կամի : Ապա այն ահաւոր, հաւատացեա՛լ.քդ ազին.ք, ինչ են Ձեր գործ.ք, Ձեր բարեպաշտութեան արդիւն.ք : Դու.ք ժողովուրդներն սպաննեցի.ք, քաղաքներն հրդեհեցի.ք, մշակութիւններն աւերեցի.ք, և երկիրն ամայացուցի.ք, և որոց փոխարէն դեռ Ձեր գործոց վարձ.ք կը պահանջէ.ք : Հարկ է անապարակայս հրաշ.ք ցուցնել առ Ձեզ : Հարկ է հողագործներ յարուցանել որ խեղդէ.ք, որմեր բարձրացնել որ քանդէ.ք, հունձ.ք արտադրել որ այրէ.ք, ջուրեր ժողվել որ ցրուէ.ք, վերջապէս երկնից և երկրիս բոլոր օրինաց հակառակիլ, որ.ք նոյն իսկ Աստուծմէ հաստատեալ են՝ յայտացոյց իւր փառաց ու իւր մեծութեան . և որ.ք ամեն օրինաց և ամեն մարդարէից նախընթաց են իւրեանց յախտենականութեամբ, և չկարեն այլայլել ոչ կիրք և ոչ մարդկային տգիտութեամբ . բայց նոցա անդէտ այդ կիր.քն և չարժանիքն(?) անընկատ և արդատեաց անհնախանձ(?) ագխոտութիւնն այլանդակօրէն բսին թէ, «Ամեն ինչ դիպուածով կը լինի, և մի կոյր բաղդ թէ՛ բարին և թէ՛ չարն երկրիս վրայ կը թափէ, առանց մարդոյս յայամ մասին խոհեմութեամբ և իմաստութեամբ վարուողութեան հարկ լինելու :» Եւ կամ մի կեղծաւոր լեզու գործածելով՝ ըսին թէ, «Ամեն ինչ Աստուծմէ դալով՝ կ'ուզէ մարդոյս իմաստութիւնը խաբել և դատողութիւնը խանգարել . . . :» և ադխտութիւնը չարափառաբար պարծենալով այսպէս բսաւ . «Ձիս խօսսուող գիտութեան ես պիտի հաւատարիմ և զիս խանգող ու ձանձրացնող խոհեմութիւնն անօգուտ պիտի ընեմ :» իսկ չար նախանձն աւելցոյ . «Ես ևս այսպէս պիտի ընճեմ՝ ակայն առ յափշտակեմ իւր աշխատանաց արդիւնքն և պիտի ըսեմ թէ «Աստուած այսպէս հրամայեց ու բաղ-

դը մի այսպէս անօրինեց :» ...

երկնից և երկրիս և մարդոյս սիրտը կըսքոց(?) օրինաց վրայ կ'երդնում թէ «կեղծաւորն իւր նենգութեամբ և անիրաւն իւր յափշտակութեամբ պիտի խաբուի չարաչար : և անիրաւութիւնն՝ իմաստութեան ու գիտութեան յաղթելէ, նոյնպէս և կուրութիւնն՝ աղնուութեան զայն նախապատուութիւն համարելէ շատ յառաջ, մարդոյս իւր ճշմարիտ վայելքն հայթեցի և իւր երջանկութիւնն հաստատուն հիմանց վրայ դնելու փափաքի և խորին արուեստին մէջ արևն իւր ընթացքը պիտի փոխէ :

(Շարունակելի)

. . . Խմբագիր,

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ կը հրատարակէ ստորև և մասին սանոյ հետևեալ նուիրատու մեծամեծաց ցանկը՝ կը հանդերձ շնորհակալութեամբ .

	Լ. Օ.
Արժ. Տէր Մովսէս վարդապետ	1/4
Մեծապատիւ էֆէնտիք	
Եղբարք Մովսիսեան,	5
Բարսեղ աղա	1
Ստեփան Պէօրէկճեան	1
Բարսեղ աղա ձեռամբ	
Պօղոս աղայի մէջիտիէն 20 էն ղր.	45
Միքայէլ Ածէմեան » » »	25
Օննիկ Տաւութեան » » »	40

Զինուոր Սամաթիոյի Մ. Գէորգ իւր բարի սովորութեան համաձայն այս տարի ալ Ծննդեան օրհնութեան

հաւկիթ	300	հատ
լեման	100	»
միակ	4000	»
ձուկ քէֆալ	42 1/2	քաշ
հաւ	10	հատ
չէօրէկ	8	քաշ

Զինուոր Բերայի Միքր		
նուիրեց նոյնպէս միակ	5000	հատ
Սամաթիոյի ձեռնոր Յակոբ		
քէֆալ ձուկ	30	քաշ

Կ. Բ. Սամաթիոյլեան իրենց բարի սովորութեան համաձայն պալքը բաղարի սարաֆներէն հանդանակեցին

ամաւ	91 քաշ
բրինձ	200 »

Բարսեղ աղա ատապազեան ամերիքեն 1 թօփ Մծրնեան ընկերութիւն փօթին 27 կանգ. Զամթալ խանի արհեստաւորք

կակզ աման	48 »
Բերայի հացագործ Գէորգ Պօյաճեան խաս հաց	600 քաշ
Զեռամբ Պ. Ֆրանկիւլեանի հանգանակեալ եաղմա	142 հատ.

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը փութայ հրատարակել նաև հետևեալ նուիրատուաց ցանկը՝ որք յաւուր տօնի հրաշափառ Ծննդեան Տեառն մերոյ Աստ. Հիւանդանոցի հաստատութեան 50 րդ ամեակ(?)ին հանդէսը իրենց ներկայութեամբ պատուելով, այն նախընթաց յարկին մէջ պատսպարեալ 600 ի մօտ խղճալիները իրենց նուէրներով միխթարեցին .

	Լ. Օ.
Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք	5
Գերապատիւ Պատր. Փոխ.	
մէճ. 20 էն ղր.	60
Արժ. Եղիշէ վարդ. » » »	40
Մեծապատիւ էֆէնտիք	Լ. Օ.
Տիգրան Եուսուֆեան	2 1/2
Ստեփան Կամացուկեան	5
Ս. և Ս. Սիւպէնկեան	20
Մ. և Յ. Ցակոբեան	20
Յ. և Մ. Եասյեան	20
ՈՃ	10
Եղիա Շահպազեան	2
Կարապետ Եղնոյեան	2
Գէորգ Այվազեան	1/2
Խաչատուր Թօփճեանեան	1/4
Վաղարշ Քէմալեան մէճ. 20 էն	25

Դալլթնոյ Սերաստացի առաքելեան Դաւիթ Քրմլեան, Գրիգոր Օտարաշեան, Ալէքսան Սամուրքաշեան, Սիւքիաս Զարդարեան, Սարգիս Պէյլեան և Պօղոս Նորհատեան էֆէնտիները ինչպէս անցեալ տարի՝ այս տարի ևս իրենց բարի սովորութեան համաձայն իրենց հայրենակից սատարային և բնակիչ սպաներէն 1913 1/4 ղր. հաւաքելով նուիրեցին խղճալի պատսպարելոց :

Մնամ յարգանօք
Ի գլխոյ Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենադպետ
Տէր Կէ-ն-տ-ւէ-պ-ւ Յ-ւ-ւ Պէ-ւէ-ն
1880 յունիս 12
Գրասենեակ Մեծ Նոր խան

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՅՈՒՆԻՍ 1 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ժամ — Բոսֆորէն եկող շոգենաւները

11 Արնաւ. վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Գոպամ թաշ։

11 Պէյքօզ, Բաշամ. Իրիֆումի փաշա մահալ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ.

11 Եէնիմ. Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուր. Օրթագ. Պէշիկ.

11 45 Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ։

11 45 Եէնիմահ. Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Միրկէօն, Ր. Հիսար, Պէպէք. Արնավուտ, Գուրուչ, Օրթագ, Պէշիքթաշ.

11 45 Ր. Ա. Գավաքէն. Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Բաշամ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ. Գուզ. Գոպամթաշ.

12 15 Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթագ. Պէշիկ։

1 30 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ. Փաշապահ, Ր. Փ. մահալ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ, վանիք, Չէնկէլք, Պէյլէրպէյ, Գուզ.

1 45 Եէնիմ. Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուր. Օրթագ. Պէշիկ։

3 Եէնիմահ. Մէզր, Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Սթէնեա, Էմիր, Պօյաճ. Ր Հիսար, Պէպէք. Արնավ Գուրուչ, Օրթագ, Պէշիքթաշ.

3 15 Մէզ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Բաշ. Ր. Փաշա մահալ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ, վանիք. Չէնկէլ, Պէյլէր. Գուզկ.

4 Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէնիա. Էմիրկէն Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք. Արնավուտ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ։

5 Եէնիմահալէ Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար. Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիք.

6 15 Եէնիմահ. Պէօյիւքտ, Թար. Պէյքօզ. Եէնիք. Էմիրկ. Գանլճա Ր. և Ա. Հիսար, Գանտ Արնվ. Չէնկէլ Պէյլէրպ. Օրթ. Գուզ. Պէշք. Խսկ.

7 30 Ա. և Ր Գավագ, Եէնիմ. Մէզր. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Արնավ. Օրթ. Պէշիկթաշ.

8 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Բ. Պաշճէ, Ր. Բ. մահ. Գանլճ. Ա. Հիսար, Գանտիլ. վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզ. Խսկ.

8 45 Եէնիմահ, Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապ, Եէնիք, Սթէն, Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկ.

9 Պէօյիւք, Պէյքօզ, Բաշամ. Գանլըճ, Ա, Հիսար, Գանտ. վանիք. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպ. Գուզկ.

9 45 Եէնիմահալ, Մէզրպ, Պօյիւքտ, Թարապ Եէնիք. Էմիրկ. Ր, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթագ. Պշքթ.

10 30 Եէնիմահալէն Մէզար, Պէօյիւք, Թարապ, Եէնիք, Պօյաճ, Ր, Հիսար, Պէպէք, Արնավ, Գուրուչ, Օրթագ, Պէշիք

10 Մէզարբ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիս. Արնավ. Օրթ. Պէշիկթաշ։

Կամուրջէն եկող շոգենաւները

12 Պէշիքթաշ, Օրթագ, Գուրչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Պօյաճք. Սթէն. Եէնիք, Թարապ, Պէօյիւք, Մէզարբ, Եէնիմ.

12 30 Գոպաթաշ, Խսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլբ. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. Ր. Հիսար, Գանլըճ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալէ։

1 Պէշիկթաշ, Օրթագ. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարբ.

2 Գուզկ, Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ. վանիք, Գանտիլ Ա, Հիսար, Գանլըճ, Բաշապահ, Պէյքօզ, Պէօյիւք, Մէզարբ, Եէնիմահ.

2 30 Պէշիկ. Օրթագ. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պօյաճ, Սթէնեա, Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարբ. Եէնիմահ։

3 30 Խսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. վանիք. Գանտիլ Ա. Հիսար, Գանլճ. Ր. Բ. Մահ. Բչ. Պաշճէ, Պէյքօզ, Պէօյիւքտ. Մէզարբ. Եէնիմահալէ։

3 30 Գոպաթ, Պէշիկ. Օրթագ. Գուրչէշ. Արնվ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէզար, Եէնիմահալէ։

4 45 Պէշիկ. Օրթագ. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պօյաճ, Եէնիք Թար. Պէօյքտ. Մէզար. Եէնիմահ. Ր. և Ա. Գավագ։

6 Պէշիք, Օրթագ, Գուրուչ, Արնավ. Պէպէք, Ր, Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք, Թարապ, Պէօյիւքտ. Մէզարբ Եէնիմահալ.

6 30 Խսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ Չէնկէլ Արնավ. Գանտ. Ր. Հիս. Պօյաճ. Գանլըճա, Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ։

8 Պէշիկթաշ, Օրթք. Արնվ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալէ։

9 Գուզկ, Պէյլէր, Չէնկ, վանիք, Գանտիլ Ա. Հիսար, Գանլըճա Բաշապահ, Պէյքօզ, Թարապ, Պէօյիւք, Մէզարբ։

9 30 Պէշիկ. Օրթք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պօյաճք. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյիւք. Մէզար. Ր և Ա. Գավագ։

10 Գոպաթաշ, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ. վանի. Գանտ. Ա. Հիսր. Գանլ. Ր. Բ. Մահ. Բ. Պաշ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւքտ։

10 30 Պէշիկ, Օրթագ. Գուրչէշ. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարբ. Եէնիմահալէ։

11 Պէշիկթ. Օրթագ. Գուրչէշ. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պօյաճ. Եէնք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահալէ։

11 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապ. Պէյքօզ։

11 30 Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկէլ. վանիք. Արնավ,

12 Պէշիկթաշ, Օրթագէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնավուտքէօյ։

ԽԱՍԿԻՒՂԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Խասգիւղէն ժամ	Կամուրջ ժամ		Կամուրջէն ժամ	Խասգիւղ ժամ
11	6 45		11 15	
11 30	8 15		11 40	8
12	8 40 Պէշիքթաշ		12 10	8 30
12 30	9 20		12 40	9
12 55	9 45		1 15	9 35
1 30	10 5		1 45	10
2	10 30		2 10	10 20
2 25	10 50		2 45	10 45
3	11 10		3 15	11 5
3 30	11 35		3 40	11 25
3 55	12 5		4 15	11 45
4 30			5	12 5
5 15			5 45 Պէշիք.	
6			6 40	

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Խասգիւղէն ժամ	Կամուրջ ժամ		Կամուրջէն ժամ	Խասգիւղ ժամ
11 20	6		11 30	5 55
12	6 45		12	6 45
12 45	8 15		12 40	8 10
1 30	8 45 Պէշիքթաշ		1 25	8 50
2 15	9 20		2 5	9 20
2 50	9 50		2 40	10
3 20	10 30		3 15	10 30
4	11		3 50	11 5
4 30	11 30		4 25	11 40
5 5	12		5 10 Պէշիք.	12 5

—

ԱԶԴ

Վեց տարիէ ի վեր Ազգ. վարժարանաց մէջ դաստիարակութեան և դաստիարակութեան պաշտօններ վարած փորձառու և կարող երիտասարդ մը պատրաստ է դարձեալ դաստիարակութեան պաշտօն վարել վարժարանաց մէջ։ Պէտք ունեցողը լրագրոյս գրասենեակէն կրնայ տեղեկութիւն առնել։

Պ. Նորայր Բիւզանդացւոյն Գաղղիերէնէ Հայերէն ընդարձակ բառարանին տպագրութիւնն սկսած է և րդէրն մինչև վերջերս թերթն հրատարակուած։ Առ այժմ խոստանալոր կերպով շաբաթը մէկ թերթ կ'ելնէ, քանի մը շաբաթ յետոյ երկու թերթ ելնել պիտի սկսի։ Նոքա որք բաժանորդ չեն գրուած և չեն կրնար մի անգամ մէկ ու կէս ոսկի վճարել, կրնան թերթ առ թերթ գնել, որ 60 փարա է։

Գլխաւոր մթերանոցն է Ֆրէնկեան գրավաճառանոցը. կը գտնուի նաև ամէն Հայ գրավաճառաց քով. Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցըն ի Ղալաթիա. Ալէքսան Աստուրեան էֆէնտիի Անգղիական գրավաճառանոցն ի Ղալաթիա, Հէնտէկ սօգագը, Աշտարակին տակը, նոյնպէս Պ. Վայսի քով, ի մեծ փողոցն Բերայի։

— —

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մեծ. Կ. էֆէնտի Ճիկէրճեան պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ Ն. 2 Սինկր կոչուած կարի մեքենան և իր գործիները Ամերիկայէն բերել տալով կէս գնովը կը վաճառէ։ Նոյնպէս և զանազան տեսակ նոր և ընտիր ապրանքներ, զորս կրնայ արժանագին տալ լինին գինով յաճախորդաց։ Կեդրոնատեղին է Կարին Բերգէն մէջը, Կ. Ճիկէրճեան թիւ 71 մաղազան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գօնթի եղբարք և Շահինի ընկերք պատիւ ունին ծանուցանել Յարգոյ հասարակութեան որ իրենց պատրաստած ընտիր ծխախոտներուն յաճախորդներն առաւել ևս դոհացնելու նպատակաւ 'ի փողոց անուն ծխախոտի արուեստի մէջ համբաւանօթ Ցէմիրգափուլեան եղբարց հետ ընկերացած են, որով յաճախորդք ոչ թէ միայն Եէնիճէի առաջին կարգի ծխախոտաց և սիկարներու ընտրութեամբը, այլ իրենց յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբը շատ գոհ պիտի ըլլան։

Ցանկացողն՝ և Եւրոպիոյ բոլոր կողմերէն ուղղեալ ամեն տեսակ և ուզուած քանակութեամբ թէ՛ տերև և թէ՛ ջարդած վաճառաց յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և անմիջապէս կը ղրկուին։

Ծանօթութիւն. Փաքէթներն իրենց նախկին անունը պիտի կրեն, բայց հինէն տարբերելու համար վրան տպագրեալ «Ցէմիրգափուլեան Եղբարք» պիտի նշանակուի։

Եւրոպիոյ կողմերէն յանձնարարողք կառավարութեան շնորհիւ Պօսթայէ տուրքէ ազատ են որոյ համար 100ին 20 զեղչ կ'ըլլուի։

Վաճառատուներն են.

Ղալաթիա Սանտըքճըլար Թիւ 130

Ջընտան-Գափու Չէօմլէքճի. „ 29

լէր.

Լմին էօնիւ „ 56

և բոլոր օտար վաճառատեղիք։

Ընկերութեանս ուղղեալ նամակաց հասցէն պէտք է լինի (Ցէմիրգափուլեան Եղբարք, Ղալաթիա Սանտըքճըլար Թիւ 130)։

Յ Գ. Որչափ որ սոյն ընկերութիւնը հաստատած եմք այսու ամենայնիւ մեք մեր նախկին ծխախոտի գործարանը կը շարունակեմք առանձնաբար, որոյ երից գլխաւոր վաճառատեղին է Ջընտան-Գափու Չէօմլէքճիլէր Թ. 29։

Ցէմիրգափուլեան Եղբարք

ԻԼԱՆ

Եաննա վէ Բրէվէզա վէ Նարտէ վէ Գօնիճէ վէ Մէճէվա վէ Կիրէեինէ վէ Տէյէվինէ վէ Զագօր վէ Պէրվէա մէվգըլէրինտէ պուլընան վէ պուլընաբըլաճագ օլան տաաքիրի շահանէնին տօղսան ալթը սէնէսի իլուլի իպթիտաընտան տօղսան եէտի սէնէսի Աղուսթոս նիհայէթինէ գատար խարճլէրինէ մուգթազի էրզագէյր. նան. կիւշթ, վէ էրզ վէ սատէ, վէ մում վէ սապօն, վէ սօղան վէ կազ. վէ չէքէր վէ հատապ վէ քէօմիւր մէվգըի մինագասաեէ գօնըլաճագընտան, գալէմ գալէմ վէ մէվգը պէ մէվգը իթայէ թալիպ օլանլարըն վէ շէրայիթի ան-

լամագ իսթէյէնլէրին իշպու հավալէ բաւմինին նիհաեէթինէ գատար Եաննա գօմիսիօնընընա միւրաճաաթ էթմէլէրի։

11 Հազիրան 1880

—

ՋՐՀԱՆ

Ամերիկայի Ջրհաններ մեծ և փոքր, երկան թէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրհեղըներու և թէ խորունկ հորերու համար ամեն գիներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս Ղալաթիայ Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

—

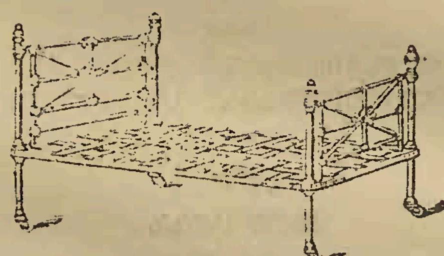

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱԿԱԼ

Ազնիւ և հասարակ քարկօլաներ երկաթէ փայտէ, ամեն գիներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

— —

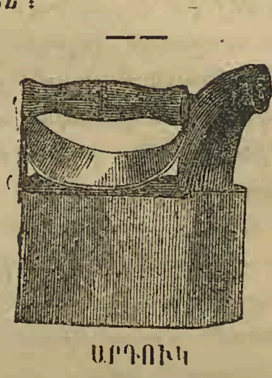

ԱՐԴՈՒԿ

Այս ձև իւթիւներուն ամենէն աղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մարիր և աղէկ կը գործէ, կը ծախուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

—

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց 'ի կիրակի և տօն օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ղալաթիա Սանտըգճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հետևեալ հողաբարձուաց գրասենեակները։

ԿԱՐԻՆ. Յօհաննէս էֆ. Տ. Սեքրէտեան.

ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շուշաբչ էֆ.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նշանէթ էֆ. Յ. Խաթաճըըեանց.

ՍԱՄՍՈՒՆ. Եղիսաբէ էֆ. Մուրատեան.

ԿԻՐԱՍՈՒՆ. Գ. էֆ. Խ. Մադմանեան.

ՌՈՏՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէսլեան.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Աբրահամ էֆ. Պէրգամեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորէն էֆ. Էսկիճեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Էթմէթճեան էֆ. ՆԻԳԴՈՒԿԻԱ.

ԽԱՐԲԵՐԴ և ՏԻՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ն. Ղազանճեան.

ՄՈՒՇ. Յակոբ էֆ. Տէրունեան.. ՎԱՆ.

ԲԵՐԻԱ. Սեդրակ » Խորաճեան.

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ Թաշճեան.

ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.

ՖՕԹՇԱՆ. Ֆէրհատ » Ս. Ֆէրհատեան.

ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.

ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻԹԻԽՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ

Après l'usage

ROYAL WINDSOR
RÉGÉNÉRATEUR des CHEVEUX
N'est pas une Teinture

Տեսայ սոյն տարի Մասիսի հետ բաժնուած ծանուցումը

ՌՕՅԱԼ ՈՒԻՆՏՍՕՐ
ՄԱԶԵՐԸ ՆՈՐՈԳԵԼՈՒ ԵՒ ԿԵՆԴԱՆԱՑՆԵԼՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԴԵՂ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԳՐԳՌԻՉ

Եղանակ գործածութեան

Շիշն ուժով մը յուզէ, որպէս զի լաւ մը խառնուի, մազերը թըրջելու համար բաւական լինելու չափ լից փոքր ամանի մը մէջ, յետոյ փոքր վրձինով կամ սպունգով մը հեղուկը մազերուն չփէ այն կերպով որ աղէկ մը ազդուին։ Այս գործողութիւնն երկու օրն անգամ մը կըրկնելու է քանի մը շաբաթ. մնացածն մազերն հետզհետէ կ'աներևութանան, և բնական գունով փոքր մազեր կը բուսնին։ Անուշհոտերբուեան է մերթ ընդ մերթ գործողութիւնը կատարել, և մնացածն կամ ճերմակ մազերն ոչ ևս կը բուսնին։ Իսկ կամ բոլոր գործածելն անօգուտ է սոյն հեղուկին գործածութեան ժամանակ։

Գաղղիոյ համար մթերանոցն է փարիզ Ռիւ տը լ'էշիքիէ 22, իսկ բ'ոլր Թուրքիոյ համար մթերանոցն է Պ. Ջէրվաթիի և Ֆացեայի գրասենեակը Ղալաթիա, Նէօմիւէկ փողոց Աստա խան 16։

ՔՌԷՄ ՏԷ ՌՕԶ ՏԸ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

Եղանակ գործածութեան

Գործածելէ առաջ շիշն ուժով մը յուզէ, մինչև հեղուկը բարակ լաթի կտորով մը քսէ, յետոյ քսուած տեղը դեռ չչորցած՝ լաթով մը սրբէ։ Այս քսէմը փափուկ նիւթ բնաւ չպարունակեր։

Գաղղիոյ համար մթերանոցն է փարիզ Ռիւ տը լ'էշիքիէ 22։

Թուրքիոյ համար մթերանոցն է Պ. Ջէրվաթիի և Ֆացեայի գրասենեակը Ղալաթիա Նէօմիւէկ փողոց Աստա խան 16։

— — -

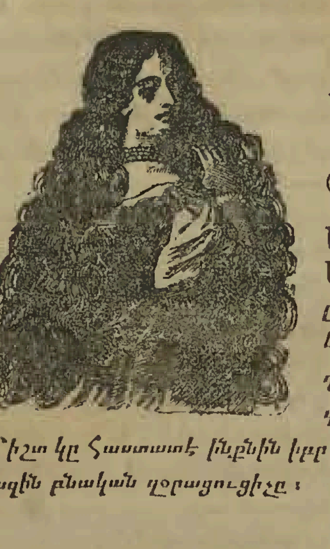

"Կատարելութիւն"։

ՄԻՍՏՐԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհահռչակ Մազ՝ Նորոգողը։

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբեք չվրիպիր նորոգելու Ալեոր Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, և փայլուն գեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալեորութիւնը։ Ներկ մը չէ։

Միշտ կը հաստատէ իրենին իբր մազին բնական զօրացուցիչը։

Հարցուցէ՛ միայն Կարմրագոյն փաթթոյթներուն մէջն է։

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—

114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիայ։

Կը ծախուի ամեն Կեդծծամավաճառներէն, Անու շահոտ Իւղավաճառներէն, և Անգղիացի Դեղավաճառներէն։

Կ. Պօլիս Ս. Թանդիւք եղբարց քով. Ֆարմասի Պրիթանիք Բերա Մեծ փողոց և Լատինա Թարիւ Էնայի քով, Անգղիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալտըրըմ Ղալաթիա,

— —